

196a); i al costat d'això altres trobadors ja ho posen amb *-f-*: «de gelosia ai tant après / que me eys en tenh en *defés*» (R. de Miraval, Rayn. v. 475a). En altres casos aquestes accs. d'oposició i no pas defensa es troben en el radical *defendre* de l'inf. i formes conjugades: en Folquet de Lunel (PSW II, 40b) *defendre* és 'oposar-se (a algú), apartar-lo' (recordem el doble sentit del gr. ἀνύνω) «ζευγιάtz que Dieus non *defenda* / sel que baixa crestiantat / a tort?» (i Levy n'hi afegeix un cas ben semblant en la *Crozada Albigea*, 10 v. 626).

En conclusió *devend(r)e* en el sentit de 'oposar-se, apartar' també degué persistir en una fase pre-literària de la llengua en català, i en degué quedar tal relíquia escadussera en l'ús del català del Nord-est, com en la llengua d'oc, reflectida per la llengua patrícia de l'empordanès Muntaner. Després, en consolidar-se la forma *defendre* amb *-f-*, el joc d'oposició amb *ofendre* 'atacar' féu que el mot, en cat. i la major part de la Romània, quedés reservat del tot a l'esfera combativa de la defensa; o defensiva, antítesi d'ofensiva. Si tinguéssim collació dels altres mss. de Muntaner (molts i antics, en lloc de no coneixe'n més que un, quan ja ens acostem a l'any 2000!), segurament ens trauríem del cap la idea, al capdavant innecessària, que *no poguéssim* estigui per *nōs p.* (= *no ns p.*).

Entreveure [c. 1695, Lacav.]: «*e. alguna cosa: veure a mig; entreveure's: conversar uns ab altres*» [Belv., Lab. etc.]; *entrevista* [Lacav.]: «*conversació d'uns ab altres*», id., id. En aquesta formació el fr. *entrev(e)oir* [c. 1100] sembla haver estat el model de les altres llengües occidentals (it. *travedere* [S. XVI], cast. *entrevier* [c. 1800], angl. *interview* [S. XVI], fr. *entrevue* [1498, > angl. *interview*, cast. *entrevista*, c. 1800]). Abans es deia *vistes*, *anar a vistes*, *envistar-se*. En català *entreveure* no trigà a arrelar-se: «les úniques pessés d'or que se li *entreveyan* era l'imperdible que cenyia la mantellineta un poc a l'esquerra del pit», NOLLER (*Vilaniu*, 86); *entrevistar-se*; en el sentit publicista és calc de l'angl. *interview*, i fins molt després de 1920 no es va dir altra cosa que *una intervü, interviuar. Entrevisió*.

Reveure [Lacav.], aquest verb, i els substantius en *re-* provinents d'aquesta arrel, són en part formacions romàniques sobre *veure*, i en part cultismes presos o calcats de ll. *revisè* 'tornar a veure', 'inspeccionar', format sobre *videre*, *visus*, amb influència mútua de verbs i noms, i apareixent en forma més o menys paral·lela en b. ll. i en les llengües modernes: oc. ant. *revezet* «voir de nouveau, reviser», fr. *revoir* [c. 1100], *revue* [1381], *réviser* i *revision* [S. XVII, rarament des de c. 1300], it. *rivedere* [fi S. XIII], *rivedimento* [segle XVI], *rivista* [S. XVII], cast. *rever* [rar, S. XVII], *revista* [S. XVII], *revisión* [S. XVIII], *revisar* [S. XVI].

La locució *a reveure* com a salutació és comuna a la major part de les llengües europees (fr. *au revoir*, it. *a rivederci*, al. *auf wiedersehen*, etc.); i, encara que, des de la Renaix., s'ha estès més, ja estava arrelada aleshores en vells ambients catalans: «Fa 'l darrer plò ab ses belles Hespèrides que moren / --- / —Qui en terra us

ha posades, per sempre vos hi deixa / ---. / Y al cel alsant la vista, los dóna l'*a-reveure*, / arrancant-se a sos brassos, que cauhen esllanguits, / com esllanguits colltorcen los branquillons d'una eura / ---», *Atl.* (1877, 1878) v, 31a; «Adéu-siau tothom --- que Déu els donga salut y molts anys de vida, y a *reveure*, digué el pare» (Bosch de la Trinxeria, *Lena*, 141).

Revista [Lacav.]; *revistar*, *revistador*, *revister*. *Revisió* [Lacav.]. Sembla que ja figuri, en lletres ar., en un doc. de moriscos de Gandia, c. 1560, amb una grafia aproximada *refisiū* (*-f-* imitant la labiodental val. *-v-*, fonema inexistent en àrab), CBarceló (*Sharq al-And.* I, 1984, p. 64); formen època la *revisión* del procés Dreyfus [1896] i la *revisió* del procés de Montjuïc [1899] ---, Coromines, O. C., 45, 252ss.; *Diaris i Records*, vol. I i III; *revisiónista*, *revisiónisme*. *Revisar* [Lab. 1840]. *Revisor* [Belv.], *revisoria* [Lab.], *revisador*.

CULTISMES: *Vident*, pres del participi actiu llatí *vīdens*, *-entis*, 'el qui veu': com a adj. ja n'hi ha algun cas esporàdic en escriptors renaixentistes; com a subst. no el recolliren els dicc. (Lab., *DFgra.*, *Damen.*, Vogel etc.) fins al *DAG*. «*v.*: vident, profeta», sens dubte fent-se eco d'un hipotètic ús religiós proto-balàric; de fet la data inicial és la de Costa: «La gran *vident* del poble, la verge Nureduna, / sos ulls irradiaven entorn somni diví, / cenyia-li la testa un tany de romaní / i en rulls ne desbordava la negra cabellera, / flotant per ombrejar-li la faç dolça i austera», *La Deixa del geni grec* (v. 40, *Trad. i Fantasies*, 1903).

Ho reprèn Alcover per 'profeta': «Els respongué David, i l'elm prenia / com un calze sagrat / --- / —No beuria de l'aigua que em donau: / també té set mon poble— / --- / girà els ulls de *vident* cap al cel clar, / i, en ofrena pacífica, per terra / l'aigua de l'elm vesà»; «No em pot entendre a mi la que no ama / la fe, la senzillesa / ---. / Així diu el *vident*, / i es decanta per sempre de Micol / --- / va ser la viuda d'un marit vivent» (*Poemes Bíblics*, Set v. 72, *Micol* v. 73). *Vident* f. té cert arrelament en la mística popular mallorquina: a Costitx em parlaren d'una *vident* (1963) 'una beata', dona que viu en olor de santedat; Joan Aguiló, en un opuscle sobre el Puig d'Inca adquirí llavors en aquell santuari, dóna dades, p. 38, sobre una d'elles. *Vidència*.

Evident, pres del ll. *evidens*, *-entis*, 'clar, manifest', pròpiament 'que es pot veure des de lluny' [*e(x)-*], molt usat des de Ciceró (*evidens causa*, *evidentes res*), transfont-li el contingut filosòfic del grec *ἐναργής* (d'*ἀργός* 'luent, blanc'). En català des del S. XIII i sobretot XIV: «Deutor, qui per engan o per falsia, dién e feyné que no ha de què pagar, aporta son creedor a composició --- e après --- apparà *evidentment* que eyl pot pagar aquel deute --- deu ésser forçat --- de pagar lo deute tot», *CostTort.* (Ol., p. 324); «*evident* diferència ha entre aquestes diccions ---» c. 1390 (Aversó, *Torc.* II, 77.6, § 194); 1398: «—No atorgues ésser espirít? —Sí atorc, mas no que visca sens cos, així com lo cos no viu sens ell; car, Senyor, per molt que hajats dit, no m'havets provat, a mon juí, per raons necessàries, sinó ab persuasions messclades ab